

Opgave 3 Groei op de klippen

Turkije behoorde tot 2016 tot de economisch opkomende landen met een sterke groei van het bbp. Deze groei was vooral gebaseerd op investeringen in de bouwsector. Turkse bedrijven hebben deze investeringen gefinancierd door in de eurozone leningen af te sluiten tegen de lage rente die daar geldt. In 2017 verloren internationale beleggers het vertrouwen in de ontwikkeling van de Turkse economie. De Turkse lira daalde met 40% in waarde ten opzichte van de euro.

- 2p 11 Leg uit dat de daling van de lira, via de kredietkosten van bedrijven, een negatief effect heeft op de winstgevendheid van Turkse bedrijven.

De Turkse overheid heeft zich voor veel van deze Turkse bedrijfskredieten garant gesteld. De garantie geldt uitsluitend voor de aflossing. Een analist schrijft hierover: “In 2017 daalde de lira, nam de inflatie toe en dreigde de economie van Turkije in een recessie te komen. De Turkse regering moet, in verband met de kredietgarantie aan bedrijven, de belastingen op termijn verhogen en zal van de Turkse centrale bank eisen de rente laag te houden om de recessie te vermijden. De Turkse centrale bank zal de rente juist willen verhogen om de inflatie te bestrijden.”

- 2p 12 Verklaar de bewering van de analist dat de Turkse overheid op termijn de belastingen zal moeten verhogen.

De analist geeft ook aan dat een recessie in Turkije gevolgen kan hebben voor het bbp van andere landen. Hij onderscheidt twee landengroepen:

- de voornaamste handelspartners Bulgarije, Iran en Georgië,
- de eurolanden via het Europese bankwezen.

- 2p 13 Leg voor beide landengroepen uit welke gevolgen de Turkse recessie heeft voor hun bbp.

De analist stelt dat de daling van de wisselkoers het saldo op de lopende rekening van Turkije positief beïnvloedt. Hij stelt het volgende: “Door de daling van de lira van 40% ten opzichte van de euro is de exportwaarde in eigen valuta gestegen met 36%. De importwaarde zal ook veranderen en de prijselasticiteit van het importvolume wordt op $-0,75$ geschat.” Hij gaat ervan uit dat overige factoren constant blijven.

Prijselasticiteit van het importvolume:

$$E_{import} = \frac{\text{procentuele verandering importvolume}}{\text{procentuele verandering prijs van import in lira's}}$$

- 3p **14** Bereken de verandering van de importwaarde in eigen valuta en toon aan dat het saldo lopende rekening is verbeterd.

Ten slotte merkt de analist in 2018 op dat een renteverhoging onvermijdelijk zal zijn om de inflatie te bestrijden. Over het effect daarvan op de ontwikkeling van een mogelijke recessie concludeert hij: “Een verhoging van de rente kan, via de valutamarkt, een recessie zowel verergeren als afzwakken.”

- 3p **15** Onderbouw de conclusie van de analist.